

دار الفنون
الہیات و کتب و تصانیف

تاریخی ، اجتماعی ، دینی ، فلسفی

تشریح اول — ۱۹۲۸

نہزادہ باقی اوقف مطبعہ سی

۱۹۲۸

شیخ محی الدین و ابن سبعین

بدالعارفده ابن سبعین غزالی ، امام الحرمین ، فارابی ابن سینا ، ابن فورک و سائرہ دن بحث ابتدکی خالدہ شیخ اکبر محی الدین عربی دن هیچ بحث ایتیمور حالبوکہ شیخ اکبر (۶۳۳) سنہ سنده یعنی ابن سبعین اون دو قوز یاشنده ایکن وفات ایتمشدر کرچه شیخ اکبر (۵۹۸ هـ) ده یعنی ابن سبعین دو غمادن اول اندلسی ترک ایتمش ایسه ده بالاخره شرقه هجرتله حیانتک قسم مهمنی شام مصر، مکده امرار ایدهن ابن سبعینک (فتوحات مکیه) کبی وحدت وجود نظریه سنک یکانه مأخذ لرندن بری و بلکه برنجیسی اولان بر کتابک مؤلفی بولنان محی الدین بن عربی دن خبری اولماماسی پک غریبدر .

ابن سبعینک دیکر اثرلرینی تماماً کورمدیکمز ایچین اونلرده شیخ اکبردن بحث ایدوب ایتدیکنی بیله میورم ...!

فقهادن ، متصوفه دن ، فلاسفه دن برچوقلرینک کیمینک لهنده کیمینک علمنده اوزون اوزون بختلری حاوی اولان (بدالعارف) ده له ویا علمیده محی الدین عربی دن ده بحث ایتسی لازم ایدی . حالبوکہ مذکور کتابده محی الدین دن باحث ایکی کلمه بیله کوزه چار پمایور .؟

عجبا ابن سبعین شیخ اکبری و اثرلرینی بیلمیورمی ایدی ؟.. کندیسینک خاص تلیندی (ابن هود) ک شیخ اکبری و آثارینی بیله دیکنی ابن هودی یقیناً طانیان ابن تیمه روایت ایدیور . یوقارده نقل ایتدی کمز وجهله (ابن هود ابن سبعینی ابن عربی به تقدیم و تفضیل ایدردی دیور .

ابن هودک شیخ اکبره و اثرلرینه صوکرادن مطلع اولماسی احتمالی قبول ایدلم ا . شیخ صفی الدین هندی و قاضی ابن دقیق العید و سائرہ کبی ابن سبعین ایله مناظره و مباحثه ده بولنان چوق کسه لرشیخ اکبری طانیورلر له ویا علمیده هر نه ایسه بر فکده مالک بولنیورلردی . بوکا رغماً ابن سبعینک (بدالعارف) ده محی الدین دن بحث ایتمه مسی چوق غریبدر ظن ایدیورم .

حتی آنفاً بیان اولدینی وجهله ابن سبعین تلیندی (یحیی بن احمد) (لا يزال من اهل المغرب

ظاہرین علی الحق : مغرب اہالیسی ایچندہ قیامتہ قادر حق اوزرینہ ظاہر اولہ جق کسہ لر اکسیک اولیہ جقدر) دیہ بر حدیث روایت ایدیور مغربدہ حق ایلہ ظاہر اولان ابن سبعیندن باشقا کیم واردر دیور عجبا اودہ استادی کبی او جوارده ظہور ایدہن بر چوق علما و فضالان قطعاً نظر مغربدہ دوغان بو عرفان کونشینی، شیخ اکبری بیلمیورمی ایدی یوقسہ محمد علیہ السلامک وارث کالانی اولاراق یالکز ابن سبعینی طانیان بو ذات شیخ اکبری بیلمک می ایستہ میوردی ؟.. بو سوآلک جوانی و یرمک چوق مشکلد ر .

ابن تیمیہ ابن سبعینک شیخ اکبردن متأثر اولدیغنی سویلیور . وحدت وجود نظر بیله علاقہ سی اولدیغنی قبول ایتسہ ک بیله شیخ اکبر وابن سبعینک اثر لرنی کوزدن کچریدیکی محقق بولنان وھیچ شہسز بویوک برمدقق و محقق اولان ابن تیمیہ نک سوزندہ ہر حالہ بر وجہ حق واردر .

ہب بونلرک جوانی ، اگر ابن سبعین شیخ اکبری و اثر لرنی بیلیور ایدیسه کندی نفسنہ فوق العادہ اعتمادی دولایسیلہ شیخ اکبری رقیب کورمکہ بیله تحمل ایدہ مدیکندن (بدالعارف) دہ ابن عربی دن بحث ایتمہ مشدر یا خود اسمنی ایشندی ایسہ دہ اثر لرنی مطالعہ یہ اہمیت و یرمدی دینہ بیلیور .

ابن سبعین ایلہ شیخ محی الدین بر چوق یرلردہ بری برلرندن آیریلرر مثلا غزالی حقندہ . ابن سبعین علومدہ ادراکی اوروجحک آغندن داہا ضعیفدر دیدیکی حالہ شیخ فتوحاتک (۵۵۸) نجی بانندہ اللہ تعالی نک (لیس کتله شی) قولنی فہم ایدنلر قطعاً ذات بارینک کنہ و حقیقتنی ادراکہ چالشمازلر ابو حامد غزالی رحمہ اللہ ہدایت حالندہ منطق قاعدہ لری ایلہ ذات باری نی ادراکہ چالیشان کسہ لرہ اشتراک ایتمشہ دہ بالاخرہ بو فکر دن رجوع ایتمشدر دیور .

دیگر بریردہ حجۃ الاسلام غزالی نک (لیس فی الامکان ابدع مما کان) سوزندن دولانی بر چوق کیمسہ لر امام غزالی نی تشنیع ایتمشلر سہ دہ حقسزدرلر امامک بو مقالہ سندہ کی معنا غایت واضحدر دیور غزالی نک علومدہ کی ادراکی اوروجحک آغندن ضعیفدر دین ابن سبعینک حلانی اولاراق حجۃ الاسلام ابو حامد غزالی نی مدح و ثنا ایلیور .

ابن سبعینک حروفیلکی ایلہ شیخ اکبرک حروف بحتی آراسنندہ دہ فرق واردر ابن سبعین حروفلرہ عددی بر قیمت دہ و یرہ رک اونلردن بر طاقم معانی استخراج ایتمکہ اوغراشیرہ ادریس علیہ السلامہ اسناد ایدیلہن سفر ادریس شرحی و کتاب حروف الوضعیہ سی ہب

نو وادیده در . شیخ اکبرک حروف بختنده ایسه ابجدجیلک یوق کبی در او یالکز حروف لفظیه بی باشقا بر شکلده تقسیم ایدر امتلردن بر امت اولارق قبول ایدرک حروف لفظیه نک کیمی نبی ، کیمی رسول ، کیمی ولی کیمی پادشاه کیمی وزیر کیمی صالح کیمی فاسق کیمی مؤمن کیمی کافر دیه تقسیم ایدر انسانلر آراسنده کی تشکیلات اجتماعیه به مشابه بر تشکیلات یایار بونده بزم آکلادمادیغمز عجیب وشایان استغراب بر طاقم معانی بیان ایدر حق فتوحاتک ۲۷ نجی باینده حروفات لفظیه هواده تشکل و تجسد ایدر . اوزمان حروفات لفظیه به روحلری تعلق ایدر بوضورتله ذی روحلر زمره سنه داخل اولان حروفات لفظیه حق تسبیح ایدر حروف رقمیه خلافتنه خروف لفظیه به موت یوقدر الی الابد فضاده باقیدر دیور .

بلکه ابن سبعین حروفیلکنده محی الدینه مشترکدر فقط طرزی و تلقیلری باشقا باشقادر .

ابن سبعین قبر عذابنک ، نعیم جنت ، عذاب جهنمک یالکز روحانی اولدیغنه قائلدر شیخ اکبرک ایسه جسمانی و روحانی اولدیغنه ایمانی واردر حق روحانیدر دینلری هیج سومن و تجهیل ایدر و اونلره قارشلی پک مشهور اولان شو شعری ایراد ایدر .

زعم المنجم والطیب کلاها
لن یحشر الاجساد قلت الیکما
ان صح قولکما فلست بضائر
او صح قولی فالخسار علیکما

منجم و طیب هر ایکسیده اجساد حشر اولنیه جقدر زعمنده بولندیلر بنده دیدمکه عجله ایتمکیز طوریکنر اگر سزک سوزیکنر دوعضی چیقارسه بکا بر ضرر یوقدر یوق اگر نم سوزم یعنی حشر جسد مع الروح ایسه خسار سزک اوزریکزه در .

ابن سبعین نبوتک کسی اولدیغی اعتقادنده اولدیغی حالده شیخ اکبر فتوحاتک ۹۹ نجی باینده نبوتک کسی اولمایوب وهبی اولدیغی صراحة ذکر ایدیور .

عبر الباقی

